

gyermekirodalmi lap

2022. február

NAPSUGÁR

RÖVID-HOSSZÚ TÉLUTÓ

Sokan vagyunk és sokfélék, még ha kis népnek is tartanak bennünket. Ám februárban mindannyian fázunk és várjuk a farsangot, hogy eltemethessük a telet. Elegünk van a hosszú éjszakákból és rövid nappalokból, úgyhogy amikor csak lehet, kiülünk a fényre, hiába fenyeget még a fagy.

A Napsugár lapjain azon tűnődünk, mit jelent valójában a könnyű és nehéz, rövid és hosszú. Mesével tisztelgünk a távozó Fagykirály előtt, madárszárnyon a tavasz elébe röpködünk, úgy várjuk Mátyást, hogy a jeget feloldja. Farsangi álcába bújunk, és Izland szigetére látogatunk. A kísértetet lelocsolják, de a kályhába bújva megmenekül.

Kiskópéval szarvasagancsra bukkanunk a hóban. Meglessük a székely fonót, a mohácsi busójárást, az angol palacsintás futóversenyt. Mókázunk, találgatunk, a Sakkpalotában a futó nyomába eredünk. Nyelvőr vitézzel Arany Jánostól tanulunk. Maszat Művésszel farsangi maskarát tervezünk, papírbabát öltöztetünk. Így búcsúztatjuk a telet mókás-vicces, komoly-tudós, mesélő-mélázó barátokkal, a Napsugárral!

László Noémi
főszerkesztő

CÍMLAP-HÁTLAG: TOMOS TÜNDE

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. LXVI. évfolyam 726. szám. Kiadja a NAPSUGÁR Kft.
Főszerkesztő: László Noémi. Képszerkesztő: Müller Kati. Lapterv: Division Boutique Agency • DBA (www.teamdba.co)
Megrendelhető a szerkesztőség címén: 400462 Cluj, Bld. C. Brâncuși nr. 202. ap. 101.
E-mail: naps.sziv@napsugar.ro • www.napsugar.ro • www.facebook.com/napsugar.szivarvany • Telefon: 0264418001
A lapok árát a következő bankszámlákra várjuk: RO45RNCB0106026602080001 BCR CLUJ,
RO70BTRL01301202P90961XX BT CLUJ, SC NAPSUGÁR-EDITURA SRL, CUI: 210622.
Készült a kolozsvári TipoOffset Kft. nyomdájában, nyomdai előkészítés: Komáromy László.
ISSN 1221-7751

TÁMOGATÓINK:

nka
Nemzeti Kulturális Alap

A RÖVID ÉS A HOSSZÚ ÚT

ZSIDÓ MESE

Egy alkalommal az idős rabbi útnak indult, hogy bemegy a városba. Hosszú ideig baktatott a kikövezett, egyenes úton. Amikor a messzeségben végre megpillantotta a város tornyait és háztetőit, egy útelágazáshoz ért.

Két út állt előtte. Az egyik jobbra vezetett, a másik balra. Az egyik kényelmesnek és simának tűnt, míg a másik csupa kő és gödör volt. A rabbi nem tudta eldönteni, melyik úton induljon el. Körülnézett. Egy gyereket pillantott meg, aki egy fa tövében pihent.

– Fiam, mondd meg, kérlek, melyik út vezet a városba? – kérdezte a rabbi.

– Mindkét út a városba vezet – válaszolta a fiú.

– És melyik a jobbik?

A gyerek az egyik útra mutatott és így szólt:

– Ez a rövid, de hosszú út.

Ezután a másik útra mutatott a gyerek, és ezt mondta:

– Ez a hosszú, de rövid út.

– Ezek szerint nincs nagy különbség az utak között – mondta a rabbi. – A rövid úton fogok menni. Az kényelmesebbnek is tűnik, és gyorsabban a városba érek!

A rabbi elindult. Az út valóban rövid és kényelmes volt, így gyorsan közeledett a város felé. Már azt hitte, mindjárt odaér, amikor észrevette, hogy az út nem folytatódik.

Dimbes-dombos kertek húzódtak, amíg a szeme ellátott.

– Ha erre megyek tovább, kerítéseken kell átmászni, ösvényeket kell keresni – gondolta a rabbi. – Ráadásul azt sem tudom, mikor jutok el a városba!

A rabbi úgy döntött, hogy visszaballag az útelágazáshoz. A fiú, akivel korábban beszélt, még mindig ott ült, a fa tövében. A rabbi ismét megszólította.

– Fiam, miért mondtad, hogy ez a rövidebb út?

– Hát nem mondtam azt is, hogy hosszú? – kérdezte a fiú.

A rabbi megsimogatta a gyerek fejét.

– Bölcsök vagytok ti, gyerekek, kicsitől nagyig! Lám, milyen fontos dolgot tanultam ma tőled: vannak olyan utak, melyek rövidnek látszanak, de valójában hosszúak, és vannak olyan utak, amelyek hosszúnak látszanak, de valójában rövidek!

A rabbi elindult a hosszúnak látszó úton, és hamarosan megérkezett oda, ahová indult.

SIMON ESZTER NÓRA
rajza

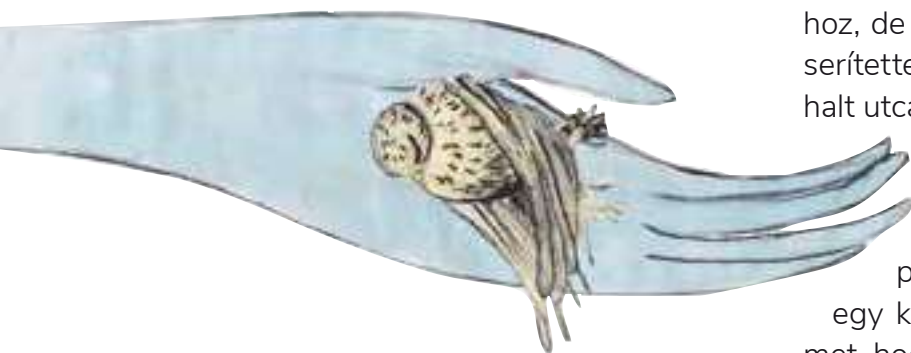
RÉGI MESE

A FAGYKIRÁLYRÓL

Kúnó első emléke az, hogy az édesanyja ölében ül, s az asszony a kisfiú kezét két tenyerében tartva fújja, leheli a meleget, s bosszankodik, a kéz milyen hideg. Utána meg élénken emlékszik azokra az estékre, amikor húgai addig nyaggatták anyjukat, ameddig külön ágyat nem kaptak, mert nem tudtak együtt aludni a „békával”, ahogy őt nevezték.

Jéghideg volt keze-lába, de ez őt nem zavarta. Soha nem fázott meg, nem kellett arany, illatos teákkal kúrálni, s valahogy nem volt az az ölbe ülő kisgyerek sem. A nagynénik-nagybácsik mindig gyors, felületes puszikat adtak, a nagymamák sem gyakran fogadták óvó ölelésükbe.

Az édesanyjuk babázott eleget a húgaival, de Kúnóra is gondot viselt. Néha elkapta a fiút, ahogy édesanyja merően nézi őt, arcán a csodálkozás és a sajnálat vegyes érzéseivel. Akkor nézett rá így például, amikor a kisfiú összetapogatta az ablakot.

– Nézd anya, ezt neked rajzoltam! – ujjongott a gyerek, de az asszony döbbenten nézte a jégvirágokat az ablak belső felén...

Azért volt ebben jó is. Számára soha nem volt túl forró a kakaó, a leves, hiába hozták ki gőzölögve, ő csak megfogta a csészét, vagy megfújta az ételt, s az máris langyos lett. Egyszer kipróbálta, milyen, ha nem fújja meg egy-

általán. Félve közelítette a szájához a kanalat, de nem égette meg magát.

Mindig szerette a telet. Egyszer húgai elől menekülve mezítláb futott ki a hidegbe. Ő maga is csodálkozva érezte, ahogy a pocsolya jéggé keményedik a lába nyomán. Egy szálingben csicsonkázott a házuk előtt, hangosakat sikkangatva.

Idővel óvatosabb lett, cipőt húzott, mint más. A falu nem is szólt. Egy darabig nyugton hagyták. Ameddig Kúnó fel nem serdült és el nem kezdett a szomszéd kislányához járni. Magda szőke, zöldszemű, almamosolyú szépség volt. Örömmel sétált nagyokat a havas estéken Kúnóval, még a kezét is megfogta, pedig a fiú keze nem lett melegebb, sőt, ahogy nőtt, a hideg is egyre hatalmasabb lett benne. Magda nagyokat kacagott, amikor Kúnóval az esőben sétált. Mindenhol zuhogott, csak körülöttük pilinkélt békésen a hó júniusban. A falu hamarosan zúgolódni kezdett, hogy ez a bűbajos, ez a garabonciás minek jár Magdához, de Kúnó nem bánta. Egy másik eset keserítette el. A madár. Magdával sétáltak a kihalt utcán, míg egyszer csak:

– Jaj, szegény madár! – kiáltott a lány és máris a tenyerében tartott egy kis dermedt verebet. – Nézd, alig piheg, mit csináljunk? Várj, fogd meg egy kicsit, ameddig leveszem a vállkendőmet, hogy belebugyoláljuk!

Kúnó átvette a madarat, amit nyomban meg is bánt. A kismadár párat még verdesett a szárnyával, majd nem mozdult többet. Kúnó némán fektette a madárkát Magda tenyerébe.

– Sajnálom, nem kellett volna megfognom...

Magda nem szólt, csak nézett rá, szemében idegen fény gyúlt.

– Most menj, Kúnó, menj!

Kúnó pedig szót fogadott. Ment, ment, de az utcájukban mély levegőt vett és sarkon fordult, addig ment, lépteit egyre szaporázva, amíg az erdőbe nem ért. Már az erdő közepén járhatott, amikor mellé szegődött az első állat. Aztán még egy, és még egy. A csikorgó hideg ellenére hamarosan körbevették a rókák, őzek, farkasok, s ott rőfögött néhány vaddisznó is.

– Mit akartok tőlem, hagyjatok magamra, csak pusztítani tudok! – takarta el a szemét. Nagy csend lett. Kinézett az ujjai közül. Előtte egy medve állt, mancsában hatalmas, fehér farkasbőrt tartott. Az állatok körös-körül a földre borultak. Kúnó elvette a bundát és – bár soha nem fázott – a vállára tette. A medve elégedetten brummantott, majd vesszőkoszorút illesztett Kúnó fejére. A vesszőből azon nyomban kis jégcsapok sarjadtak, s a legény

fején hamarosan gyönyörű korona szikrázott. De valami más is történt. A medve megszólalt, és Kúnó értette is szavait:

– Légy üdvözölve, felség!

Attól a naptól kezdve Kúnó az állatok között, az erdőben élt. Nyugodt, örömteli élet volt ez. Párszor látta, hogy édesanyja ott bók-lászik az erdőszélen, de nem ment oda hozzá.

– Légy boldog édes fiam! – kiáltotta be egyszer az asszony a sűrűbe, azután nem jött többet.

Jött viszont másvalaki. Magda. Zokogott, bocsánatot kért. Hozzá odament Kúnó. Magda csillogó szemmel nézte, hogy közeledik felé a fejedelmi alak. Persze nem élhettek együtt a csikorgó hidegben. De tavasztól őszig még ma is kettejük nevetésétől visszhangzik az erdő.

KARDA ZENKŐ rajzai

A watercolor illustration of a house with a dark brown roof and a white wall. A red heart is on the wall. A girl with blonde hair in a pink dress stands in an open window. A crow stands on a patterned surface in the foreground. The background is yellow with lace patterns and a string of green and white bunting.

NAGYÁLMOS ILDIKÓ

FAGYOS FEBRUÁR

Csipkét hímző, fagyos február,
komótosan, halkan lépeget,
meg-megáll a diófák alatt,
s készít fehér, vidám szelfiket.

Térdig hóban épphogy araszol,
nehéz testén megdermedt kabát,
március már nyomában lohol,
tó tükrében sminkeli magát.

BALAJTHY FERENC

HÍVOGATÓ

Halló, holló! Bús fekete fátyol,
látom rajtad, hogy nagyon fázol!
Házamba gyorsan gyere be!

Hó alatt alszanak magok, tücskök,
adok majd neked kiflicsücsköt!
Házamba gyere be, gyere!

Halló, holló! Jobb itt, a barakkban,
éjfél jön már, fekete frakkban.
Ne bújj el, gyere be, gyere!

Halló, holló! Két fekete árnyék,
messze a hajnal, de még várnék!
Házamba gyere be, gyere!

CSEH KATALIN
TÉLUTÓ

Téli almát tessék, téli álmot,
színes farsangi kavalkádot!

Víg báli muzsikát, tüzes táncot,
szívekbe göngyölt szép világot!

Télutó van, én most odébbállok,
szárnyaim nőnek, madárrá válok.

Madárrá lettem, tavaszba szállok,
elülnek rendre a téli álmok.

KISS LEHEL

MÁTYÁS

Akit ma itten kisorsolnak,
holnap a bárdal annak dolga lesz.
Süvít bár körötte szél és jégrepesz,
előle a tél már hátrébb araszolgat.

Sípjait a madaraknak mind kiosztja,
nagy halakat hív elő a jég alól,
s ha fejét lehajtja, tudja jól:
a holdfényben éled az új tavasz csokra!

A CIPZÁRKOVÁCS

6. rész

A Cipzárt alaposan megviselte a túlterhelés. Az acélfogak itt-ott megsínylették, hogy két személy használta egyszerre térugrásra. Némi-lyik elgörbült, másikuk összegabalyodott a szomszédjával, de olyan is volt, ami kitört a helyéről. Acélból van, és mégis kitörik, ámult Taki, ahogy közel hajolt a Cipzárhoz.

Pedró, Maja nagytatája, a feltaláló, nem végzett a fiúval. Sőt, megengedte neki, hogy alaposan szemügyre vegye az ördögös szerkezetet. Amikor megérkeztek a Bámulat utcába, Maja egyenesen a műhelybe, Pedró szentélyébe vezette. Röviden elmagyarázta a nagypjának, hogy mi történt. Pedró nem tett megjegyzést arra, hogy Maja az engedélye nélkül elvitte a Cipzárt.

Arról is hallgatott, hogy menekülés közben, mások szeme láttára térugrást hajtott végre. És Taki legnagyobb megdöbbenésére afölött is elsiklott, hogy a Cipzár az iskola igazgatójának hálószobájába repítette őket. Ez igen, csettintett magában Taki. Ha az ő nagymamája is ilyen elnéző volna, könnyű lenne az élete.

Hamar rá kellett jönnie, hogy Pedró ugyanolyan dühös, mint amilyen az ő nagymamája lenne. Csak a módszere volt más. Érdeklődve fordult Taki felé. Gyors kérdéseket tett fel, kiderítette, kicsoda és micsoda, mihez ért, mivel foglalkozik, illetve, hogy mivel nem foglalkozik. Elégedetten bólogatott.

– Szóval egy iskolakerülőt hoztál nekem – mondta Majának, és összecsapta örömeiben a tenyerét.

LÁSZLÓ NOÉMI BESZÉD

Bokor bokorhoz,
vas vashoz hajolt –
a legjobb eltévedni,
megkerülni volt.

Csúszdák, hinták közt
kígyózott utam,
álltam piacok
csarnokaiban.

Varjak, galambok,
csókák, verebek,
sokat beszéltem
veletek.

Taki tudomása szerint eddig e ténynek senki sem örült túlságosan.

Pedró azonban szinte örömtáncot lejtett. Hosszú monológba kezdett. Majd agyondi-csérte az unokáját tegnap esti tettéért. Maja mégis mind kisebbre zsugorodott.

Taki végül megértette. Szidás volt ez a javából. Később sok ilyen fordított, tótágast állt akciót látott Pedrótól. Ha örült, bánatosan fejezte ki. Ha éhes volt, a hasát dörzsölte elégedetten. Fordítva gondolkodott. Ez volt a munkamódszere. A Cipzárt is így fedezte fel.

Úgy történt, hogy egyik nap elromlott a dzsekijén lévő cipzár. Addig soha nem is vette észre, hogy a kabátja nem gombos, hanem cipzáros. Hökkenten vizsgálgatta, hosszan forgatta, mint akit foglyul ejtett a kabát. Estig semmi egyebet nem csinált, csak a cipzárt tanulmányozta. Láthatóan lenyűgözte a működése. Aztán elolvasott mindent, amit a cipzár-ról tudni lehet, megnézte ezerféle fajtáját és formáját. Apró darabjaira bontotta ezt az egyszerű, mégis zseniális találmányt.

Maja azokban a napokban úgy látta a nagyapját, mint aki földöntúli, nem evilági tárgyként tekint a cipzár-ra. Mélyebb értelmét kereste ennek a hétköznapi tárgynak. Úgy

gondolta, a cipzárt többre lehet használni, mint ahogy azt eredetileg gondolták. Másképp kezdett gondolkozni a cipzár-ról, anélkül, hogy erőlködött volna.

Gondolatban elkülönítette eredeti rendeltetésétől, a dzseki összehúzásától, és egy iránytű jellemzőit rendelte hozzá. Maja sem értette, hogy pontosan hogyan alkotta meg a nagyapja a térugrásra alkalmas Cipzárt, de egyszer csak elkészült. És ő kipróbálhatta.

A gondok akkor kezdődtek, amikor Maja összeismerkedett a motoros bandával. Tettszett neki Viking, a bandavezér fiú. Hogy valahogy fölhívja magára a figyelmet, elfecsegte a nagyapja titkát. Viking rögtön lecsapott rá. Úgy számította, hogy a Cipzár és Maja segítségével éjszaka ellátogathat a városi bank páncélszobájába.

Majának nem volt választása. Ha Taki nem lép közbe, már rég kirabolták volna a bankot.

– Addig nem mész haza, míg mindegyik fogat ki nem cseréljük a Cipzár-on – mondta Pedró vigyorogva Takinak, és egy csavarkulcsot nyomott a kezébe.

Taki végre igazán otthon érezte magát.

P. BUZOGÁNY ÁRPÁD

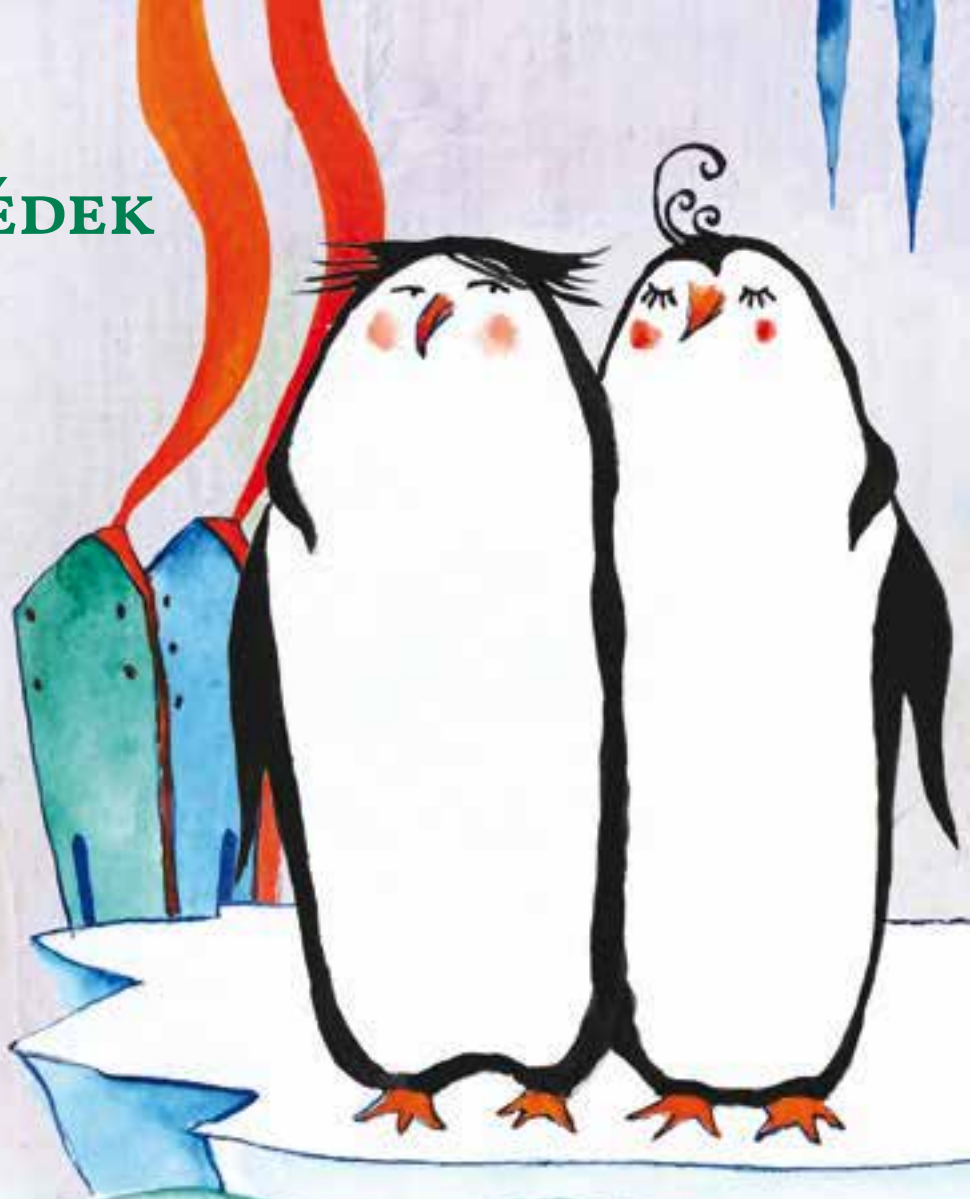
PINGVINSEGÉDEK LESZÜNK

Pingvinek világa lesz itt:
nagy havazás! Jégen feszít
mindegyik gyermek maholnap,
nem kell autóbusz, se csónak,
akár a pingvin, totyogunk,
fagytól vacog majd a fogunk.

Szánkó és sílécek mellett
nekem egy járműre teltt:
cipőm talpa az. Jóféle,
a jégről nem csúszik félre,
és vastag, hogy meg ne fázzak,
ha a fagyban a nagy házak

apró szeme mind zúzmarás.
Pingvinnek itt a hóvarázs!
Hosszú jégcsapot szél penget,
háztetőről havat lenget,
fényesíti folyó jegét.
Érkezhet a pingvinsegéd!

Van hó, van fagy, nincs gyenge tél,
pingvin felett nincsen fedél.
Nincs csizma, és nincsen kalap,
nincs mellény a kabát alatt.
Ó, pingvin bácsi és pingvin néni,
hogy is lehet így megélni?

MOLDOVÁN MÁRIA rajza

TÓTH ÁGNES

MI LEGYEK?

Mi legyek a maszkabálon?
Valóság legyek vagy álom?
Lehetnék ősz, lehetnék nyár.
Békakirály, ki csókra vár.

Törpe, tündér, bőszi óriás,
Büszke kakas, vén Tóbiás.
Döbrögi, nagy kerek hassal,
csokitorta, tejszínhabbal.

Két zsemle közt szendvicseber,
kalóz, doktor, vagy pékmester.
Gonosz sárkány három fejjel,
Robotzsaru, hős Pókember.

Nagyi rám szól: – Nincs több jelmez,
nincs, ki alakodra tervez!
Oly sovány vagy, gyere, egyél,
ha nem, legyél a seprűnyél!

BERTÓTI JOHANNA

FEBRUÁRI MULATSÁG

Verebek a porban vígan hemperegnek,
röhögőgörcse lett amott egy ölebnek.
Mókusok diókkal zsonglórkodnak a fán,
hangyák ugrándoznak vidáman és lazán.

Kutyusok és macskák most együtt zenélnek,
bukfencezős kedve van sok vidám légynek.
Két egér napozik, és bár hófehérek,
nem félnek cseppet se, hogy végül léegnek.

Cinkék korcsolyáznak kacagva a jégen,
pókok táncba fognak. Én csak nézem, nézem,
hogy egy helyen mennyi mulatságos állat!
Ideje becsuknom tátva maradt számat.

KÓSZABÓRSA TANODÁJA – NYELVEK, KULTÚRÁK

ÍZLAND

Halló!
Sæll!
Góðan dag!

Szigetországba utazunk, az északi sarkkör közelébe. Grönland és Skócia között, az Atlanti-óceánban fekvő Izlandon, a tűz és jég szigetén csak 300.000 ember él. Itt decemberben délelőtt 11 órakor még koromsötét van, és a vendéglőben föld alatt érlelt cápahúst adnak ebédre.

Izlandon 140 vulkán található, 26 ma is működik. Legismertebb az 1491 méter magas Hekla. Itt található a 8500 km²-es Vatnajökull, a világ legnagyobb jégmezője. A szigetet kevés, rövid folyó szabdalja, melyek mentén bővizű vízesések alakultak ki. Ilyen a mesés Gullfoss-vízesés a Hvitá folyón.

A vulkáni eredetű szigeten forró szökőkutak, gejzírek találhatóak. A gejzír izlandi szó. A kőzetek repedéseibe beszivárgó víz a forró vulkáni anyagok hatására felmelegszik, majd kitör. A földben forrongó energiával fűtenek, üvegházakat működtetnek, ahol megtermelik azt, ami a szigeten egyébként nem teremne meg.

Izlandon nincs vasútvonal. Egyetlen főútja minden települést összeköt. A települések a tengerparton találhatóak. Reykjavík a világ legészakibb fővárosa, itt lakik az izlandiak fele. Az ország halászatból él. Hajóikkal tavasszal tőkehalat, nyáron heringet fognak. Évi másfél millió tonna halat, lakosonként 71 tonnát fognak ki.

Izland jellegzetes látnivalói a földbe ásott gyepházak. A sziget lakossága Kr. u. 800 és 900 között alakult ki. Vikingek és kelták, azaz norvégok és írek, skótok telepedtek le a Golf áramlatnak köszönhetően enyhe éghajlatú szigeten. Izlandé a világ legrégebbi parlamentje, 930-ban alapították.

Já – Igen. Nei – Nem.
Þakka þér! – Köszönöm!
Hvað þýðir það? – Mit jelent ez?

Þ (ejtése:th)

Æ (ejtése:ai)

Ð ð (ejtése:th)

Az izlandi a legrégebbi élő nyelv Európában, az ezer évvel ezelőtti norvég nyelvre hasonlít. Izlandon érintetlenül fennmaradtak a régi germán hősi mondák, a szágák. Az izlandiak nagyon sokat olvasnak. A legendákban ma is hisznek. Egyes utakat kerülővel építettek meg, hogy a manók rejtkehelyeit ne háborgassák.

Az északi féltekén látható sarki fény, az Aurora Borealis a világűrből érkező és a Föld légkörében található részecskék ütközése következtében keletkező zöld, vörös, lila, kék színű fényjelenség. Izlandon az északi fény szeptembertől áprilisig, este 9 és hajnali 1 óra között látható.

A téli hónapokban Izlandon keveset süt a nap. Az emberek rájöttek, hogy a téli depresszió ellen legjobb, ha csinálnak együtt valamit. Régen szágamesélés, majd szága-olvasás dívott. Ma sok a kórus, dalárda. Nem az a cél, hogy csodálatosan énekeljenek, hanem az, hogy az emberek jól érezzék magukat.

Hol található Izland települései?

A marosvásárhelyi 7-es számú iskolában Cseke Erzsébet tanítónő osztálya, Jakab Tamás Őrs, marosvásárhelyi és Csiki Andrea Kriszta gyergyószentmiklósi olvasónk japán költők, írók nevét gyűjtötte össze.

❖ A CANTERVILLE-I KÍSÉRTET

6. rész

OSCAR WILDE elbeszélését átdolgozta
LÁSZLÓ NOÉMI, illusztrálta VASS JÓZSEF

A kísértet gyöngö volt és fáradt. Nem akarta kuckóját elhagyni, de kötelessége volt kísérteni. Nagyon vigyázott, hogy senki se vegye észre. Fekete kabátba bújt és a láncait is jól megolajozta. Hiába. Az ikrek kötelet feszítettek ki a folyosón, amiben elbotlott és orra esett. Bosszúból fej nélküli lovagnak öltözött és éjfélkor berontott az ikrek szobájába. Súlyos vizeskorsó esett rá. A kísértet csuromvizes lett. Nyüszítve menekült vissza titkos kamrájába.

Ezután papucsban kísértett, feje köré vastag kendőt tekert, hogy a huzatban meg ne fázzon, és kispuskát vitt magával, hogy védekezni tudjon, ha az ikrek megtámadják. Egy éjjel a kísértet a könyvtárhoz lopózott, megnézni, ott van-e a vérfolt. A sötétből két alak ugrott elébe, fegyverrel hadonásztak és üvöltöztek. A kísértet a lépcsőhöz menekült, ahol Washington támadt rá, hatalmas kerti locsolóval. A nagy vaskályhában épp nem égett tűz, a kísértet oda menekült. A kéményen át ment haza.

KISKÓPÉ MESÉL MEGÚJULÁS ÉS HÓVIRÁG

Egyre hosszabbak voltak a nappalok, de Kiskópé kertjében még hótakaró borított mindent. Az ereszcsonát hosszabb-rövidebb jégcsapok díszítették. Kiskópé már nagyon várta a meleg tavaszi és nyári napokat, de tudta, hogy akkor rengeteg dolga lesz a kertben és a ház körül, ezért most okosabb annak örülni, ami van. Hátra volt még kevés a zord télből, amikor olvasgathatott és teázhatott a meleg lakásban.

Ahogy teltek-múltak a napok és közeledett február vége, tudta, hogy ideje kiválogatni a vetőmagokat, melyekből kis palántanövényeket nevel a lakásban. A palántákat a napsütötte ablakpárkányon nevelgeti cserepekben, majd, amikor eljön az ideje, kiülteti őket a veteményeskertbe. Ezek a palánták gyorsan teremnek, így az ember korábban majszol majd paradicsomot, paprikát és káposztát.

A madáretetés még javában zajlott, Kiskópé hetente kétszer töltötte fel etetőjét finomságokkal. Az egyik ilyen napon hét ágra sütött a nap, így elhatározta, hogy nagyot sétál az erdőben. Sétája cseppet sem volt unalmas, mert az erdő egy távolabbi zugába barangolt el, ahol végre megpillantotta a régóta keresett vaddisznólábnyomokat. Elégedetten nézegette őket. Mégsem múlt el a tél vaddisznólábnyom nélkül! A nyomok alapján úgy látszott, egész csorda vaddisznó járt arra.

Kiskópé tudta, hogy télen a vaddisznók és szarvasok is csapatba verődve járják az erdőt, így könnyebben találnak táplálékot és a ragadozók ellen is könnyebben védekeznek. Már lefele tartott a nap az égen, amikor hazafele indult. Alkonyatkor az erdei állatok merészebben mozognak, mint nappal. Talán ezért történhetett, hogy a messzeségben feltűnt egy szarvasbika. Hiányzott az egyik agancsa.

**Fű, fa, virág, bogár, cica,
kutya, madár: küldj nekünk
növényes, állatos rajzot!**

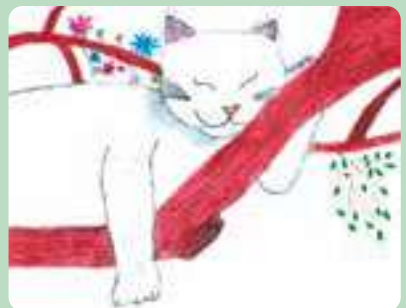

Molnár Lea Betsabé, Szilágybagos

**Muresan Tamara,
Szatmáruudvari**

Petcu Edina, Sepsiszentgyörgy

**Kolumbán
Amanda,
Gyergyó-
szentmiklós**

Kiskópé először elcsodálkozott. „Hát persze!” – gondolta aztán. „Hiszen február vége van, ilyenkor már hullatják agancsaikat a szarvasbikák!” A szarvasbikák minden évben elhullatják és újránövesztik agancsukat, ezt a folyton változó természeti csodát, ami évről évre más és más alakot ölt. Nincs két teljesen egyforma szarvasagancs!

Napokkal később, kertje végében Kiskópé megpillantotta az első, hótakaró alól kikandikáló hóvirágot. Mint mindig, most is elmosolyodott. A természetben látott változásoknak évről évre ugyanúgy örült. Tudta, hogy már nincs messze az idő, amikor kedvenc erdei tisztását lila szőnyegként lepi el a virágzó kárpáti sáfrány.

PÉNZES JANKA meséje
GUBA-KEREKES ZSUZSA rajzai

Miért járnak csapatba verődve télen a szarvasok?

Decemberi díjazottunk Magyar Csermely, Bréb.
A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
www.napsugar.ro/category/megfejtések

**HAVONTA
ÉS ÉV VÉGÉN
DÍJAKAT
SOR SOLUNK KI!**

◆◆◆
Dimény Anna, Kraszna

◆◆◆
**László Gergely,
Bota Nikoletta Johanna,
Csíkszentdomokos**

❖ BÚCSÚ A TÉLTŐL

FARSANGI SZOKÁSOK A NAGYVILÁGBAN

Karnevál szavunk a latin **carne vale** (búcsú a hústól) kifejezésből ered. A farsang a német **faseln** (mesélni, pajkoskodni) szó magyar változata. A karnevál a római Szaturnália, a hajdani aranykor ünnepeinek keresztény változata. A vízkereszttől hamvazószerdáig tartó farsangi időszak a mulatozásról, a felszabadult életörömről, a tél temetéséről szól.

- ▶ **Velencében** karnevál idején a város jelmezes népe csónakba ül és egész nap, egész éjjel a vízben marad. A hagyomány szerint aki napfelkeltekor az Adria vizével keresztet vet magára, azon egy évig nem fog a betegség.

Brazíliában az első **Rio de Janeiro-i karnevált** portugál bevándorlók tartották, 1723-ban. Az emberek három napon át maszkban jártak az utcán. Vízrel öntözték egymást, sárral, liszttel dobálóztak. 1850 körül táncversenyt is tartottak, ebből lett a szambaiskolák máig népszerű, parádés vetélkedője.

- ▶ Az angliai **Olney** településen 1445 februárjában egy asszony palacsinta-sütés közben hallotta a böjti harangot, így kötényesen, serpenyővel a kezében rohant a templomba. Ennek emlékére rendezik a kendős-kötényes, serpenyős **palacsintás futást**. Futás közben háromszor kell a levegőbe feldobva megfordítani a palacsintát.

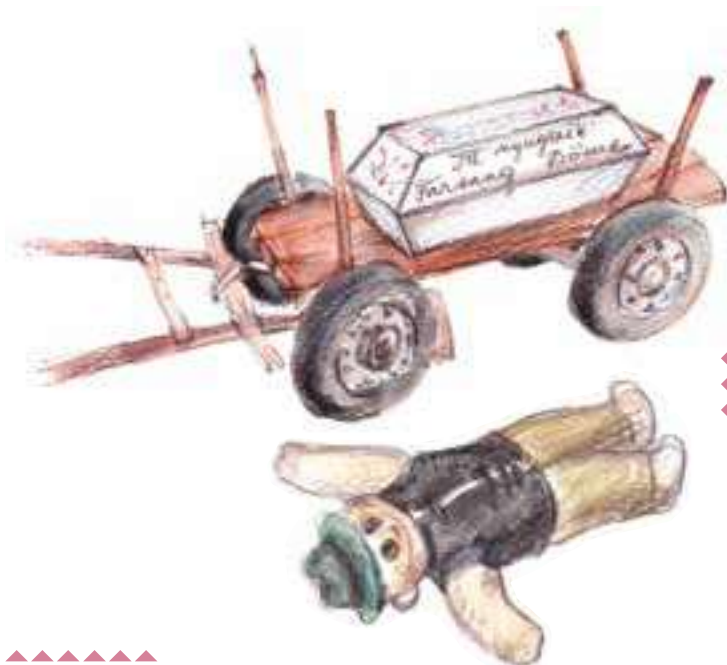
Cibere vajda és Konc király, a böjtöt és a farsangot jelképező alakok vízkeresztkor és húshagyó kedden harcolnak egymással. Vízkeresztkor Konc király a győztes, kezdődhet a farsang. Húshagyó kedden Cibere vajda győz, kezdetét veszi a húsvéti böjt.

▶ A **mohácsi sokácok** (horvát népcsoport) szokása a télbúcsúztató, tavaszköszöntő, termékenységet varázsló **busójárás**.

A monda szerint a mocsarak közé menekült sokácok ijesztő álarcokban, tülkölővel, kereplővel, kolomppal iszonyú zajt keltve kizavarták a törököket Mohácsról.

Erdélyben az ősszel megtört, kifésült kenderből télen fonalat fontak. A fonás farsang idejére esett és farsang végéig tartott. A lányok, asszonyok fonóházakban együtt dolgoztak. Farsang idején maskarás legények bolondoztak a fonóban, megtáncoltatták a fehérnépeket. A fonóházak **farsangi fonóbállal** értek véget.

▶ Nagyböjt kezdete előtt a telet, a **farsangot vidáman eltemetik**. Tüzet gyújtanak, maszkok mögé bújva, nagy zajjal hordozzák körbe a nagybeteg, gonosz telet, akit rongy- vagy szalmabábu jelképez. A beteg kimúlik, majd a tömeg utolsó útjára kíséri és a falu határában elégeti.

◆◆◆◆◆
Összeállította: LÁSZLÓ NOÉMI
Illusztráció: BAK SÁRA

TALÁLD KI!

A megfejtéseket a 24. oldalon találod.

1 Közelről sokszor másképp látszanak a dolgok. Kitaláld, hogy mik ezek? Segítségül alájuk írtuk a nevüket, a betűket kicsit megkevertük.

CSARNAN

AKKOC-
RUCOK

ICCA-
JUSZAB

NOKIZ

ARCEZU

RÉNYKE

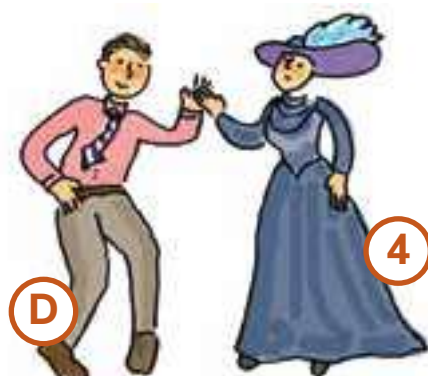
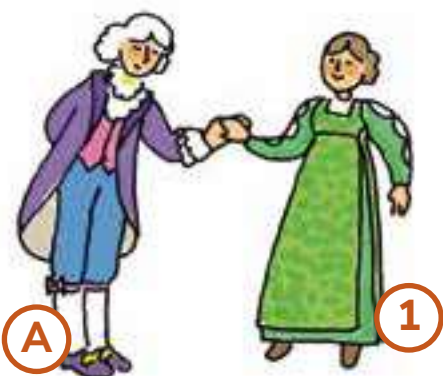

VÖNYK

SAZÓR

2 Szabad egy tánra? Mindenki szívesen táncolna – de nem akárkivel. Vezess minden hölgyet a saját párjához!

NEVESS VELEM!

- Mikor van abszolút hideg?
- Amikor a disznóbőr kesztyű is libabőrös lesz.
- Ki az abszolút háziaszszony?
- Aki tűért, cérnáért szalad, ha felhőszakadás van.
- Milyen az abszolút keskeny folyó?
- Csak egy partja van.
- Milyen az abszolút göndör haj?
- Tengeribeteg lesz tőle a fésű.
- Hogy hívják az egyházi tévéadó?
- Hála-adó.
- Mi az abszolút lehetetlen?
- A hegy lábára zoknit húzni.
- Melyik az abszolút tiszta kórház?
- Ahol a bacilusok is kezet mosnak, mielőtt fertőznének.
- Mi az abszolút semmi?
- Léggömb, meghámozva.
- Ki az abszolút nagyképű?
- Aki azt hiszi, hogy okosabb nálam.

Igazad volt, anyu,
tényleg 30 szelet
kenyeret lehet megken-
ni egy üveg lekvárral!

Mondd másképp!

- Kurta vízi állat – rövidra
- Szorgalmas madár –
buzgólya
- Krokodil-hisztéria –
hüllőrület
- Buta puhatestű –
csacsiga
- Török macskó –
mohamedve
- Jegy nélkül utazó eb –
potyakutya
- Kicsi róka – apróka
- Kövér fóka – pufóka
- Önműködő fadarab –
robot
- Jóllakott elefánt –
telefánt

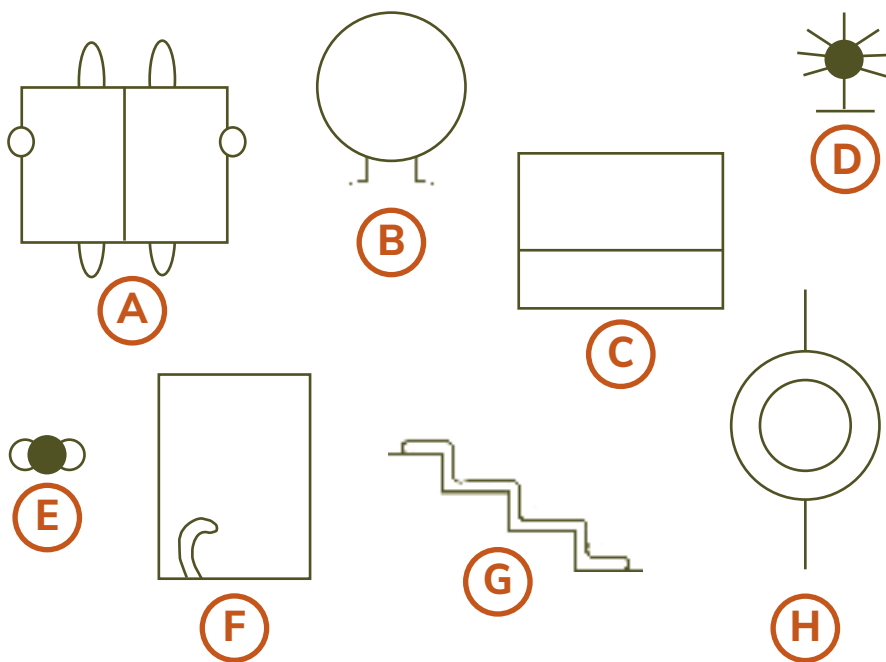
3

Egészítsd ki a rajzos köz-
mondást: ... **vágja a fát.**

4

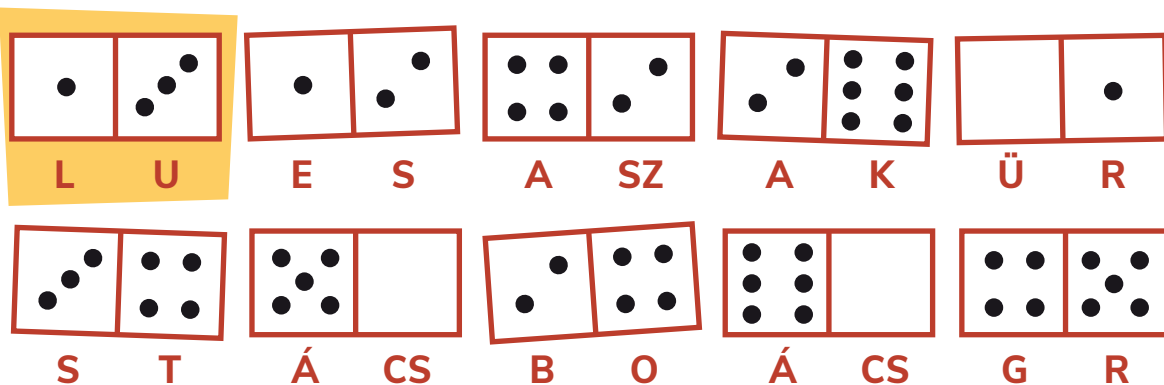
Sajátos nézőpontból készültek ezek a vázlatos rajzok. Kösd
össze mindeniket a megfelelő magyarázattal.

1. Kalapos ember biciklizik.
2. Kígyó mászik a lépcsőn
3. Bolha, vattával a fülében.
4. Alföldi tájkép.
5. Újságot olvas a nyuszi.
6. Pók, kézállásban.
7. A rágógumilufi-fújó verseny győztese.
8. Cica megy el az ablak előtt.

5

Tudsz dominózni? Indulj az első kockától, képzeletben rendezd sorba
őket, közben pedig olvasd össze a hozzájuk tartozó betűket.
Egy szó! A megfejtés.

REJTVÉNYPÁLYÁZAT

– Azt hiszem, be fogok kerülni a rekordok könyvébe!
– meséli Peti a barátjának. – Kaptam egy kirakós játékot, amin azt írta, hogy 2 és 6 év között, de nekem sikerült...

A mondat folytatása a rejtvény megfejtéséből derül ki. Küldd el nekünk mielőbb!

A Rejtvénykirály

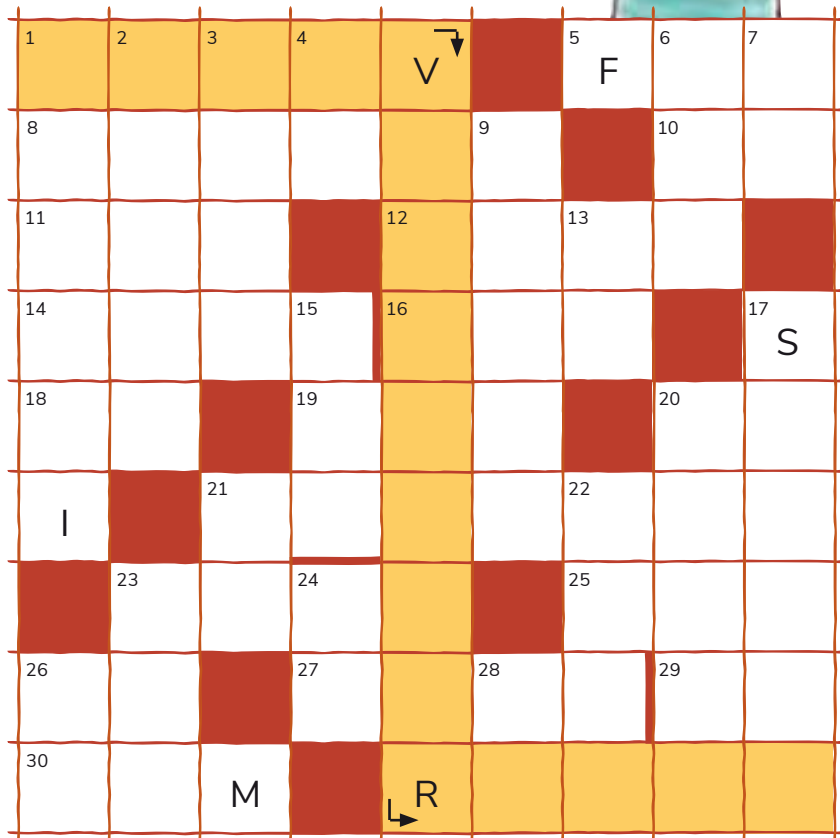
HAVONTA ÉS ÉV VÉGÉN DÍJAKAT SORSOLUNK KI!

VÍZSZINTES

1. A megfejtés
5. Retteg
8. Vakációzik
10. Növény része
11. Végül sírdogál!
12. Becézett Lajos
14. Származik
16. Hordók mérésére használt űrmérték
18. Római számmal 501
19. Itatni kezd!
20. Nem az
21. Zakatoló (pl. vonatkerék)
23. Forma
25. LYL
26. Keresztül
27. Nem érdes
29. Magam
30. Összecsengés a verssorok végén

FÜGGŐLEGES

1. Nem tiltja
2. Ipari

3. Amerikai egyetem (YALE)
4. Vérszállító szerv
6. Ilyen csiga is van
7. Puskát használ
9. Független
13. Patás állat
15. Diadal kezdete!
17. Beszélni, mondani
20. Személy
21. Kiloliter röviden
22. OLAK
23. Batik közepe!
24. Antal Sándor monogramja
26. Eladó termék ellenértéke
28. Jelenlegi napon

VAJNÁR ILONA rejtvénye

Decemberi nyertesek:
Ilyés Nóra, Szilágycseh;
Gidiman Márk, Nagyváradi;
Lieb Márk, Szatmárnémeti;
Mihály Johanna, Székely-
udvarhely; a gyergyó-
szentmiklósi Vaskertes
iskola IV. A osztálya.

6 Az alábbi képekben szavakat rejtettünk el. Keresd meg azt, amelyik az összes többiben benne van.

SAKKPALOTA

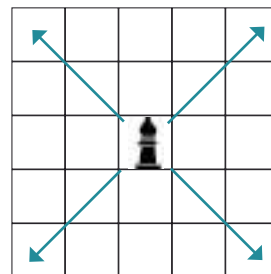
A feladatokat Alföldy Andrea, Búzási Noémi, Szilágyi Mária és Tunyogi Katalin, a nagyváradi Szacsvey Imre Általános Iskola tanítónői állították össze a Polgár Judit Sakk Alapítvány szakmai jóváhagyásával.

V. A futó

- A futók csak átlósan mozoghatnak előre és hátra, olyan színű átlókon, amilyen színű mezőn álltak alapállásban. Addig léphetnek, amíg nincs másik báb az útjukban.
- A futó ugyanúgy üt, ahogyan lép. (lásd a mellékelt rajzon)
- Minden seregben 2 futó van, ezért **ikerbáb**nak nevezzük. Az egyik a világos, a másik a sötét átlókat uralja.
- A futó értéke 3, kevesebb, mint a bástyáé, ezért **könnyűtisz**t.

1.

Figyeld meg a mellékelt saktáblát!

- Húzz nyilakat azokhoz a bábukhoz, amelyeket üthetnek a futók!
- Karikázd be azt a bábót, amely veszélyezteti az egyik futót!

2.

Az 1. feladvány sakkállása alapján számold ki, hány pontot érnek összesen a futók által veszélyeztetett bábok!

d4: f3:

3.

A novemberi lapszámban megjelent Sakkpalota életkép alapján sorolj fel olyan élőlényeket és/vagy dolgokat megnevező egyszótagos szavakat, amelyek a futók útvonalán találhatóak!

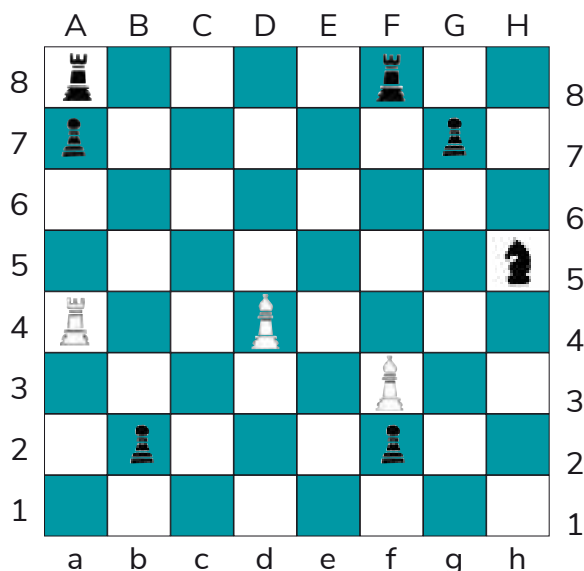
c1: d6:
g3: d3:

4.

A bábcsoportok háromjegyű számokat jelölnek. Például:

Kösd össze a párokat! Rajzold le annak a számnak megfelelő bábcsoportot, amelyiknek nem jutott pár!

335

319

915

133

531

333

A feladatok megfejtését a 24. oldalon találod, kivéve az utolsóét, azt küldd el nekünk! Év végén a beküldők közt sakkal kapcsolatos díjakat sorsolunk ki.

Sakkal kapcsolatos érdekességekről honlapunkon olvashatsz: www.napsugar.ro/sakk-falat

TI KÜLDTÉTEK

Szia, tél, te havas, hideg tél!
Hideg, jeges lábadat
beteszed az ablakon:
Hű, de hideg, nagyon fázom!
És a cica mit csinál?
Aranyosan szundikál.

Kusztos Lilla,
Marosvásárhely

Fazakas-Györgyjakab Magor,
Kézdivásárhely

Az iskola kicsit bosszantó,
de be lehet vallani, azért elég jó.
Sok mindent nem tudnánk,
ha nem lenne ez a találmány.
Jó pár embert ott ismertem meg,
nagyon örülök is ennek.

Balázs Ágota,
Sárvásár

Bartos Valentin,
Koncz Szintia Renáta,
Avasújváros

Sakkországban
sakktablákon
folyik a harc,
végtelen.
Ezer bábu
vesz most búcsút
hirtelen.
Meggérdezed:
életétől?
Igazad van,
pajtásom.
Vége van már
a csatának.
Sakk? Sakk! Matt!
Horváth Zólyom
Bence, Zsobok

Fodor Krisztina,
Zilah

Volt egyszer egy hókislány. Nem lehettek barátai, mert ahová lehel, oda csak hó ment. Egy nap arra gondolt, hogy ha maszkot tenne a szájára és a kezére kesztyűt húzna, nem történne semmi baj. Meggyőzte a szüleit, és elment iskolába. Mindenki őt kacagta. A maszk és a kesztyű sem hatott. Az iskola egyik fele befagyott.

A hókislány többé nem járhatott iskolába. Megpróbált otthon tanulni. Elteltek hónapok, évek, és egy rózsakislány költözött a szomszédba. Legjobb barátok lettek.

Egy napon a hókislánynak eszébe jutott, hogy csinálhatnának egy varázslatos iskolát. Sok év után megcsinálták az iskolát, a neve: Varázslat iskolája. Még most is megvan ez az iskola, ha le nem bontották.

Czikó Kinga, Csíkszentgyörgy

Alt Antónia,
Nagykároly

A Találd ki! feladatok megfejtései:

1. Narancs, kockacukor, cicabajusz, zokni, ceruza, kenyér, könyv, rózsza.
2. A-3, B-1, C-4, D-2
3. Maga alatt vágja a fát.
4. A-5, B-7, C-4, D-6, E-3, F-8, G-2, H-1.
5. Lusta szakács, üres bogrács.
6. Egy – begy, egyenes, fegyenc, hegy, megy.

A sakkfeladványok megfejtései:

1.b. f8 2. d4: 1+1+1+1=4; **f3:** 5+3=8; **3. c1:** víz, fal, kút, tűz, hal, híd, szem, fej, fül, kéz, száj, test; **g3:** rab, rács, fal, tűz, ég, szem, fül, orr, test, szárny, láb, nyak, fej, csőr, has, sas, kard, hal, víz, nyél; **d6:** fal, ég, szem, fej, fül, szárny, test, sas, fa, út, fű, sas, tűz, kard, víz, hal, fa, lomb, ág, gally, törzs, út, híd; **d3:** szem, fej, száj, orr, kéz, pajzs, fal, ég, kard, fű, víz.

❖ SZÓLJ, SZÁM!

HAVONTA ÉS ÉV VÉGÉN DÍJAKAT SORSOLUNK KI!

Decemberi
díjazottunk
az aradi Csiky
Gergely Iskola
III. A osztálya.

Olvassátok el a hátlapról Arany János versét. Beszéljétek meg, kiket vesz célba a tréfa nyilaival, majd nyelvörként is vizsgáljátok meg a szöveget.

1. Elfolyt a méz a köpűből, a köpű is romba. A **köpű** itt fatörzsből vagy vesszőből készült méhlikás (1). De köpűnek hívják a vajkészítő dézsát (2), a kút fa belését (3), az ásó cső alakú részét, amibe a nyelet dugják (4), sőt a brúgató népi hangszert, a köcsög-dudát (5) is. Mi a kapcsolat az öt jelentés között? Mi a méhlikás mai neve?

2. Beléesett a világfájdalomba. Ez manapság is gyakori. Gyűjtsetek minél több rokon értelmű szót, szólást.

3. Dirmeg idébb, dörmög odább. Alkossatok ikerszavakat e sor alapján.

4. Hangja szép goromba: Hej! nem így volt, más világ volt fiatal koromba! Hopp, egy hiba! De nem véletlen. Javítsátok ki, és írjátok meg, vajon miért „hibázott” a költő? Én két okot is találtam.

ZSIGMOND EMESE

SZÓ- MÓKA

– Anya, mi az, hogy lúdtalp?
– Kérdezd meg a libát!
– Ali bá', mi az...

◆
Nem tudta, mi az a kompót, de kisült, hogy befőtt.

◆
Ha a repülő repül, a hajó miért nem hajol?

◆
– Hogy fog kinézni Tarzan, ha nekimegy a fának?
– Torzan.

A megfejtéseket honlapunkon közöljük:
[www.napsugar.ro/
category/megfejtések](http://www.napsugar.ro/category/megfejtések)

HAVONTA ÉS ÉV VÉGÉN DÍJAKAT SORSOLUNK KI!

Angyal. Decemberi nyerteseink: Angerel Noémi, Zimándújfalu; Karácsony Attila, Csíkszereda.

❖ MASZAT MŰVÉSZ ÉS A JELMEZBÁL

Kartonmellékletünk öltöztetőbabája négy jelmez közül is válogathat – virágtündér, nindzsa, stoplámpa, sárkány –, ráadásnak te is elkészítheted neki azt, amit te viseltél a maszkabálon, vagy amibe szívesen bújnál.

Jelmezbe bújtatott babádat akár rajzlapra ragasztva, akár lefényképezve küldd el nekem!

KÓSZABÓCSZA

postát bont

Sziasztok!

Még egy kis kitartás és sapka-sál viselés szükséges, hogy a dühödt február havába bele ne fagyjunk. Segítsetek telet űzni, rajzolatok nekem tavaszt! Köszönöm leveleiteket, írjatok még!

Fogadjátok szeretettel a Márton-napi osztályképet és mécseset, amit oly lelkesen alkottak meg az elemi osztályos diákjaink.

Szeretettel üdvözlünk **Bethlen-szentmiklósról, Vincze Blanka és Miklós Erzsébet** tanító nénik

A táj szépségét indultunk felfedezni, biciklitúrás földrajz-órán. Megfigyeltük a látóhatár vonalát, gyakoroltuk az égtájak szerinti tájékozódást. Nagyon jól éreztük magunkat, vigyáztunk, hogy ne szemeteljünk. Madáretetőt tettünk az itt maradt madárkáknak. Rájöttünk, hogy a földrajz ott is jelen van, ahol nem is gondolnánk!

Makri Mónika tanító néni
és a **dobrai III-IV. osztályos diákok**

Mi, a **keresztvári Iskola** III. és IV. osztályosai nagyon szeretjük a Napsugárt. Szívesen oldjuk a kereszt-rejtvényeket, a feladatokat, szeretettel olvassuk a meséket és barkácsolunk. Boldog új évet kívánunk a szerkesztőségnek!
Szabó Marika tanító néni és a gyerekek

Mikulásjárásakor készült a vidám fénykép **Nagyernyén, Számtortó Hajnal** tanítónő osztályában.

A **zilahi S. Bărnăușiu Iskolából,** **Tóth Enikő** tanítványaitól gyakran kapunk rajzot, verset, megfejtést.

Tudnotok kell, hogy a rengeteg munka, amit belefektettek a lapszerkesztésbe, a gyerekek mosolyában és örömeiben tükröződik. Minden hónapban izgatottan várjuk a Napsugárt, nagyon tetszik az új változat.
Domokos Zsuzsa tanítónő,
Sepsiszentgyörgy,
Váradai József Iskola

A Szivárványból is, a Napsugár-
 ból is elkészül minden kézimunka
Jákóhodoson, Teleki Enikő
 összevont osztályában.

◆ OLVISS, ÉS KÜLDJ RAJZOT RÓLA!

Dimény Adrienn III. osztályos tanítványom heti rendszerességgel készít illusztrációt a Napsugárból kapott háziolvasmányai alapján.
Vincze Lenke tanító néni, **Kraszna**

◆ SPORTEL, ÉS KÜLDJ FÉNYKÉPET MAGADRÓL!

Lőrincz Eszter IV. osztályos tanulómnak lova, Cassano sok szeretetet ad, segítséget nyújt a tanulásban. A fotó egy országos versenyen készült, ahol az első díjat érdemelték ki. Nagyon büszkék vagyunk rájuk!
Székely Emőke tanító néni,
Székelyudvarhely, Tamási Áron Iskola

◆ Szeretem a focit,
 bárcsak minden
 nap lenne edzés!
Tatár Kende,
**Gyergyószent-
 miklós, Fogarasy
 Mihály Iskola**

◆ Osztályunk lelkes sportolói közül **Dávid Zsolna,**
Kovács-Pál Lehel, Péter Szilárd, Tankó Mátyás
 tenisz, asztalitenisz, sí és jégkorong versenyen vettek részt és szerepeltek eredményesen. Szeretettel: **Fancsali Adélka-Leilla** tanítónő,
Székelyudvarhely, Tamási Áron Iskola

◆ NAPSUGÁR-SZIVÁRVÁNY KÉPTÁR

Képzőművész munkatársaink rajzaiból képeslap-sorozatot indítottunk. Idén is küldünk belőlük azoknak az olvasóinknak, akik rendszeresen írnak, rajzolnak nekünk.

Gyűjtsd te is!

ARANY JÁNOS
RÉGI JÓ IDŐBŐL

/részlet/

Elfolyt a méz a köpűből,
A köpű is romba:
Beléesett egy vén medve
Világfájdalomba;
Dirmeg idebb, dörög odább,
Hangja szép goromba:
Hej! nem így volt, más világ volt
Fiatal koromba!

Nem őrizte akkor a méh
Szuronnyal a mézet,
A szamóca és a málna
Bővebben tenyészett;
Nem volt ilyen hosszú a tél –
Alighogy a talpam
Fölfelé is, lefelé is
Egyszer végignyaltam.

Akkor minden túskebokron
Nem volt ennyi fészek:
Mély odúból huhogtak az
Udvari zenészek;
Tele szájjal énekeltek;
Szélesen és hosszant;
Ez az apró sok csicsergés
Engemet csak bosszant.

No de hiszen, bár nehezen,
Tűröm, amíg tűröm,
Bölcsességem a világnak
Fogaim közt szűröm;
S ha nem akarja bevenni
A jó tanulságot:
Felfalom egy ásítással
Az egész világot.

FARSANGI FONÓ

Minden hónapban vágjátok ki, és ragasszátok az osztály gyűjtőlapjára a bélyeget. Áprilisban küldjétek el a névsorral és tanítótok nevével együtt. Érdeemes, hiszen értékes jutalmat nyertek vele.

ÁRA 6 LEJ

A kézimunka leírását
a 25. oldalon találod.